

DNI MESTA VRÚTKY 2010

Regionálny mesačník Vrútok – bezplatne

VRÚTOČAN

Ročník 21, číslo 10/2010

Obsah

Strany 2 a 3

- * Príhovor primátora
Ing. Miroslava Mazúra
o projektoch mesta
a výstavbe diaľnic
- * Centrálny zdroj
tepla

Strana 4

- * Výsledky referenda
- * Nedostatok vody
- * Modrý gombík

Strana 5

- * Spoločenská
rubrika
- * Komunálne voľby
- * Povodne

Strany 6 až 9

- * Dni mesta
Vrútky 2010

Strany 10 a 11

- * Ocenené
osobnosti

Strany 12 až 14

- * Odhalenie
pamätnej
tabule

Strana 15

- * Majstrovský
futbal
- * Univerzita
tretieho veku

Strana 16

- * Harmonogram
vývozu
separovaného
odpadu

Osobnosti ocenené
na slávnostnom zasadnutí
mestského zastupiteľstva
vo vrútočkej sobášnej sieni

22. až 26. septembra 2010 sme slávili DNI MESTA VRÚTKY

Pripomenuli sme si významné výročia:

75. VÝROČIE PRVEJ ZNÁMEJ PÍ SOMNEJ ZMIENKY O VRÚTKACH

20. VÝROČIE OSAMOSTATNENIA VRÚTOK OD MARTINA

**100 ROKOV ŽIDOVSKÉJ SYNAGÓGY
SÚČASNEJ KULTÚRNEJ SÁLY KRIVÁŇ**

**Na budove bola slávnostne odhalená pamätná tabuľa
na pamiatku deportácie vrútockých židovských občanov roku 1942**

Vážení spoluobčania
v septembrovom časopise Vrútočan som vás informoval, že v najbližšom čísle nášho mesačníka predložím výstižnú správu o projekte s názvom **Domov dôchodcov a dom sociálnych služieb SENIOR Vrútky**.

K 22. 9. 2010 žije vo Vrútkach 7408 osôb, z toho je 945 obyvateľov nad 65 rokov. V súčasnosti mesto Vrútky eviduje 6 nových žiadostí, ktoré musí vyriešiť a následne umiestniť

žiadateľov do zariadení Žilinského samosprávneho kraja, prípadne k neverejným poskytovateľom sociálnych služieb. Mesto nemá žiadne sociálne zariadenie v zmysle zákona o sociálnych službách. V okrese Martin sa nachádza 1 zariadenie pre seniorov a DSS ako verejný poskytovateľ a dve zariadenia neverejných poskytovateľov. Je to nevyhovujúci stav a nedostatočná kapacita.

Dňa 14. apríla 2010 sme predložili na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR projekt s názvom Domov dôchodcov a dom sociálnych služieb Senior Vrútky na základe výzvy z Regionálneho operačného programu. Cieľom projektu je vybudovať nové zariadenie sociálnych služieb v našom meste na zvýšenie kvality, efektivity a dostupnosti poskytovaných služieb v sociálnej oblasti. V novopostavenej budove budú poskytované kvalitné sociálne služby pre dôchodcov, zdravotne postihnutých či osamelých starých ľudí. Vytvorí sa podmienky na kvalitnejšie poskytovanie sociálnych služieb v regióne, zabezpečenie vhodných ubytovacích priestorov a komplexných služieb pri zachovaní potrebných štandardov.

Zariadenie bude poskytovať komplexné služby na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu a dovŕšenia dôchodkového veku. Cieľovými skupinami budú seniori, ktorí dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby, a osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebujú z iných vážnych dôvodov (zdravotný stav, sociálny problém, núdza, osamelosť). Projekt zároveň zahŕňa pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, ubytovanie, stravovanie, zdravotnú starostlivosť, rehabilitácie, upratovanie, pranie, žehlenie, záujmovú činnosť.

Objekt nového zariadenia je navrhnutý medzi ulicami Mierová, Chotárna a Kafendova na parcelách, ktoré sú vo vlastníctve mesta. Kapacita zariadenia bude pre 58 klientov. Jednotlivé podlažia sú prepojené schodiskom a výťahom na zabezpečenie bezbariérového vstupu. Náklady na celú akciu predstavujú 1 565 921 eur, z toho výška príspevku zo štrukturálnych fondov EÚ činí 95 % všetkých oprávnených nákladov, teda 1 487 625 eur, a spoluúčasť mesta Vrútky je 5 %, teda 78 269 eur. Projektantom stavby je Ing. Ľudovít Beňko – BUF so sídlom v Ružomberku.

Financovanie zariadenia bude zabezpečené z poplatkov jednotlivých klientov, z rozpočtu mesta Vrútky, zo sponzorstva, darov, príspevkov od fyzických osôb. Napriek tomu, že predkladaný projekt nebude vytvárať priame zisky, mesto má záujem na jeho úspešnej realizácii a trvalej udržateľnosti z dôvodu zlepšenia kvality poskytovania sociálnych služieb. Udržateľnosť obsadenosti jednotlivých miest v zariadení deklaruje zvyšujúci sa dopyt po umiestnení klientov v spádovom regióne, ktorý prevyšuje existujúcu ponuku. Dňa 10. júna 2010 nám Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR oznámilo, že náš projekt bol úspešný.

Vážení spoluobčania som rád, že môžem konštatovať, že vybudovaním Domova dôchodcov a sociálnych služieb sa naše mesto Vrútky posunie v kvalite života seniorov opäť ďalej a zaradí sa medzi málo slovenských miest, ktoré budú mať vyriešený tento závažný a veľmi naliehavý problém. Som veľmi rád, že spolu s poslaneckým zborom a MsÚ Vrútky splníme aj veľmi dôležitý bod nášho súčasného volebného programu.

Ing. Miroslav Mazúr
váš primátor

PREPOJENIE SÚSTAVY CENTRÁLNEHO ZDROJA TEPLA MARTIN – VRÚTKY

V sobášnej sieni MsÚ sa dňa 6. 9. 2010 uskutočnilo stretnutie predsedov spoločenstiev tých bytových domov, v ktorých sa majú umiestniť výmenníkové stanice (celkom 45 objektov), so zástupcami Martinskej teplárenskej, a. s., a vedením mesta Vrútky ohľadom napojenia na centrálny zdroj tepla. Prítomní sa oboznámili s tým, že v máji 2010 bolo vydané územné rozhodnutie.

V súčasnosti prebieha stavebné konanie a ústne rokovania za prítomnosti účastníkov konania a dotknutých orgánov štátnej správy.

Po doložení potrebných dokladov bude vydané stavebné povolenie. Zo strany zúčastnených neboli vznesené žiadne pripomienky.

J. G.

Vážení spoluobčania, v poslednom období sa v našom regióne medzi občanmi mesta veľa diskutuje o avizovaných zmenách vo výstavbe diaľnic a rýchlostných ciest. Určité snahy o prehodnotenie trasovania diaľnice D1 Ivachnová – Hubová – Vrútky – Dubná Skala – Višňové – Hričovské Podhradie a dlho pripravovanej rýchlostnej cesty R3 na trasu R1 medzi Banskou Bystricou a Ružomberkom je len mrhaním úsilia predošlými vedeniami ministerstva dopravy, Národnej diaľničnej spoločnosti, Slovenskej správy ciest, Žilinskej univerzity, Výskumného ústavu dopravy. Táto príprava výstavby jednotlivých úsekov a rýchlostných ciest je procesom, ktorý je finančne a časovo veľmi náročný. Napríklad príprava chýbajúcich úsekov diaľnice D1 sa realizuje už niekoľko desaťročí. Slovenská republika vynaložila investície vo výške viac ako 230 mil. eur (7 miliárd Sk) do prípravy diaľnice D1 v úseku Hričovské Podhradie – Dubná Skala, na projektové práce, vybudovanie výskumných štôlní tunela Višňové a Ovčiarsko, výkup pozemkov, stavebné práce atď.

Vážení spoluobčania, cez Vrútky každý deň od Strečnianskej úžiny od Žiliny prejde vyše 35 tisíc vozidiel a v špičke (piatky poobede, sviatky, pondelky ráno) až do 50 tisíc vozidiel, nehovoriac o tom, aký dopravný chaos nastáva v prípade vážnej nehody, keď sa komplikuje dopravná situácia na hlavnom ťahu Bratislava – Košice aj niekoľko hodín. Uvedená situácia sa netýka len nášho mesta, ale aj Žiliny (po otvorení obchvatu Považskej Bystrice), Martina, Sučian, Turian... Preto sme ako zástupcovia Združenia miest a obcí Turca a regiónu Turiec napísali aj otvorený list pani premiérke a pánu ministrovi dopravy, v ktorom upozorňujeme na vzniknutú situáciu a pripomínáme, že urýchleným pokračovaním v dostavbe rýchlostnej cesty R3 a diaľnice vrátane tunela Višňové – Dubná Skala (Vrútky) prídu nielen do Turca, ale aj na sever či juh ďalší investori, nové pracovné miesta a v konečnom dôsledku vyšší životný štandard. Ešte predtým, ako bude konečné rozhodnutie, aby boli prezentované a obhajované záujmy aj našich občanov.

Na začiatku tohto príspevku som hovoril aj o rýchlostnej ceste R3. Jej pozastavením a prepojením Bratislavy a Košíc kombináciou R1 z Banskej Bystrice do Ružomberka a napojením na D1 by sa zastavila výstavba na niekoľko rokov. Rýchlostná cesta R1 je len v prípravnom štádiu. Ešte nie je vypracovaná dokumentácia na územné rozhodnutie. Neza-

čali sa procesy posudzovania vplyvov na životné prostredie. Trasa cez Národné parky Nízke Tatry a Veľká Fatra je problematická. Navrhnutá trasa je v rozpore so schváleným a platným územným plánom Žilinského samosprávneho kraja.

Keď spomínam ŽSK, na ostatnom rokovaní zastupiteľstva ŽSK dňa 6. 9. 2010 boli prijaté 2 uznesenia, v ktorých poslanci ŽSK vyjadrili nesúhlas pri navrhovanej zmene pretrasovania diaľnic a rýchlostných ciest a požiadali vládu SR, kompetentné ministerstvá o vyvinutie maximálneho úsilia na dokončenie úseku diaľnice D1 Hričovské Podhradie – Dubná Skala a rýchlostných ciest R3, R5 v Žilinskom kraji bez prerušenia prípravy a výstavby.

Na záver tohto článku, vážení spoluobčania vás chcem informovať, že na každom podujatí, stretnutí, či pri inej forme komunikácie s médiami upozorňujeme na zlé mediálne (tlačové, rozhlasové) pomenovanie úseku diaľnice D1, Prešov – Martin a pripomínam správne pomenovanie, t. j. Prešov

– Vrútky (Dubná Skala). Aj po mojom osobnom liste adresovanom Národnej diaľničnej spoločnosti zo dňa 15. 12. 2009 mi odpovedali, že vo všetkých doposiaľ schválených dokladoch sa uvádza Dubná Skala a pripomienky mali byť v štádiu prípravy dokumentácie. Aj napriek týmto argumentom moje úsilie o dostavbu diela, zviditeľnenie Vrútok pri dobudovaní tejto významnej stavebnej investície neustane.

Ing. Miroslav Mazúr
váš primátor

Výsledky Referenda, konaného dňa 18. 9. 2010 za mesto Vrútky

	OK č. 1		OK č. 2		OK č. 3		OK č. 4		OK č. 5		OK č. 6		OK č. 7		SPOLU
Počet zapísaných voličov	1098		857		600		605		1033		1044		766		6003
Voliči, ktorí hlasovali	280		186		166		155		228		266		280		1561
Platné hlasy	276		184		166		155		228		266		280		1555
% účasť voličov	25,14		21,47		27,67		25,62		22,07		25,48		36,55		25,90
Otázka číslo 1	230	42	154	20	147	11	137	15	202	24	238	22	230	28	
Súhlasíte, aby NR SR zákonom zrušila povinnosť FO a PO platiť úhradu za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom?															
Otázka číslo 2	271	3	179	2	158	2	153	0	224	4	264	2	275	1	
Súhlasíte, aby NR SR zákonom zrušila možnosť prejednať konanie poslanca NR SR ako priestupok na všetky priestupky podľa zákona o priestupkoch?															
Otázka číslo 3	253	16	170	12	153	4	144	6	214	13	253	10	266	10	
Súhlasíte, aby NR SR zákonom znížila počet poslancov NR SR na 100 s účinnosťou od nasledujúceho volebného obdobia?															
Otázka číslo 4	253	16	163	14	149	7	146	6	206	14	242	20	259	14	
Súhlasíte, aby NR SR zákonom ustanovila, že orgány verejnej moci môžu obstarávať osobné motorové vozidlá s obstarávacou cenou maximálne 40 tis. €?															
Otázka číslo 5	201	64	124	30	108	35	110	32	157	57	194	65	196	67	
Súhlasíte, aby NR SR ustanovila možnosť voliť poslancov NR SR a poslancov Európskeho parlamentu prostredníctvom internetu?															
Otázka číslo 6	212	44	147	14	123	21	109	30	164	41	215	38	204	52	
Súhlasíte s tým, aby NR SR zákonom vyňala osoby poverené výkonom verejnej moci z možnosti uplatniť právo na odpoveď podľa tlačového zákona?															
SPOLU	1420	185	937	92	838	80	799	89	1167	153	1406	157	1430	172	

Spracovala: PaedDr. J. Bielíková, organizačný referát MsÚ

ROKOVANIA O NEDOSTATKU VODY

V utorok 21. septembra sa na Mestskom úrade vo Vrútkach uskutočnilo rokovanie o nedostatku pitnej vody v mestskej časti Karvaša a Blahovca. Na rokovaní sa za spoločnosť TURVOD – Turčianska vodárenská spoločnosť, a. s., zúčastnili MVDr. Rastislav Zábronský, generálny riaditeľ spoločnosti, a Ing. Alena Grísová, riaditeľka pre úsek stratégie a rozvoja. Mesto Vrútky zastupovali Ing. Miroslav Mazúr, primátor mesta, Ing. Ján Mlynár, prednosta MsÚ, PhDr. Michal Hanko, poslanec MsZ, Ing. Anna Svíteková, vedúca odboru životného prostredia.

Ing. Miroslav Mazúr vychádzal pri rokovaní zo stretnutí s občanmi mesta a hlavne s obyvateľmi mestskej časti Karvaša a Blahovca. Obyvatelia vyslovili požiadavku, aby primátor mesta podnikol kroky na riešenie problému s nedostatkom pitnej vody. K požiadavke sa pripojil aj poslanec mestského zastupiteľstva PhDr. Michal Hanko, ktorý od obyvateľov prijal právoplatnú petíciu a prisľúbil účasť na rokovaní. Generálny riaditeľ TURVODu poukázal na problém so zásobovaním pitnou vodou nielen v oblasti Karvaša a Blahovca, ale aj v iných mestských lokalitách.

Výsledok rokovania priniesol tieto riešenia:

- * primátor bude aj naďalej aktivizovať účinné kroky k odbornému riešeniu problematiky zásobovania pitnou vodou v danej lokalite;
- * navrhuje sa, aby bola oslovená Národná diaľničná spoločnosť, a to hlavne v súvislosti s budovaním Tunela Višňové – Dubná Skala. Hlavným dôvodom je fakt, že pri budovaní tunela došlo k narušeniu hydropomerov, čo súvisí so vznikom problému straty pitnej vody a k zhoršeniu situácie so zásobovaním pitnou vodou v lokalite mestskej časti Karvaša a Blahovca;
- * navrhuje sa začať rokovanie s dotknutými orgánmi, a to s Národnou diaľničnou spoločnosťou a predstaviteľmi Ministerstva životného prostredia.

Generálny riaditeľ MVDr. Rastislav Zábronský prisľúbil svoju účasť na ďalších rokovaníach a bude iniciovať ďalšie riešenia na pracovných stretnutiach s predstaviteľmi Národnej diaľničnej spoločnosti a s kompetentnými predstaviteľmi Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

R. Ž.

MODRÝ GOMBÍK

Slovenský výbor UNICEF ďakuje Vrútkam za podporu a spoluprácu počas šiesteho ročníka verejnej celoslovenskej zbierky UNICEF – Týždeň modrého gombíka, ktorá sa konala v dňoch od 17. do 23. mája 2010 v uliciach 121 miest a obcí Slovenska. Napriek nepriazni počasia sa za pomoci niekoľko tisíc dobrovoľníkov a stoviek škôl podarilo vyzbierať sumu 105 059,90 eur, z toho vo Vrútkach 373,79 eur. Vďaka týmto finančným prostriedkom sa v rámci očkovacích programov zachráni životy vyše 200 tisíc detí v Laose.

H. P.

KOMUNÁLNE VOL'BY 2010

MsZ Vrútky na svojom zasadnutí dňa 31. 8. 2010 určilo, že MsZ Vrútky bude mať **12 poslancov** pre volebné obdobie **2010 až 2014**, ktorí budú zvolení v **jednom volebnom obvode** utvorenom pre celé mesto Vrútky. Taktiež MsZ určilo, že mesto Vrútky bude mať vo voľbách do orgánov samosprávy obcí konaných dňa 27. 11. 2010 celkovo **19 priestorov** na úpravu hlasovacích lístkov. Počet priestorov pre úpravu hlasovacích lístkov v jednotlivých volebných okrskoch:

Volebný okrsk č. 1	3
Volebný okrsk č. 2	3
Volebný okrsk č. 3	2
Volebný okrsk č. 4	2
Volebný okrsk č. 5	3
Volebný okrsk č. 6	3
Volebný okrsk č. 7	3

V záujme dobrej informovanosti voličov o komunálnych voľbách Mesto Vrútky vychádza v ústrety politickým stranám a kandidátom uchádzajúcim sa o post primátora mesta alebo poslanca mestského zastupiteľstva a ponúka možnosť uverejnenia volebnej inzercie v časopise Vrútočan. Pripravujeme mimoriadne volebné číslo časopisu, ktoré vyjde k termínu začiatku volebnej kampane a bude distribuované bezplatne do všetkých vrútockých domácností. Objednávku na inzerciu treba doručiť do **15. októbra 2010** na adresu: Mesto Vrútky, Mestský úrad Vrútky, Matušovičovský rad č. 4, 038 61 Vrútky. Podmienky inzercie možno dohodnúť telefonicky: **428 12 03, 430 12 29, 0918 410 711**.

BOLI TO DNI MESTA alebo JARMOK?

Dni mesta 2010 sme úspešne zavŕšili. S pozitívnymi aj negatívnymi ohlasmi od občanov. Bohatý päťdňový program bol naplnený rôznymi kultúrnymi a spoločenskými podujatiami. V piatok, za krásneho slnečného počasia sa na tribúne v pešej zóne vystriedali deti vrútockých škôl, profesionálne hudobné, tanečné a iné zoskupenia. Predajné stánky vhodne dopĺňali kultúrny program. V ponímaní občanov, ktorí tradične očakávajú bohatý jarmok, boli vznesené námietky k menšiemu počtu stánkov. K tomuto musíme vysvetliť, že v rámci organizácie dní mesta v predchádzajúcich rokoch, bol klasický jarmok presunutý na termín 30. apríla – pri príležitosti stavania mája. Toto rozhodnutie bolo schválené mestským zastupiteľstvom, kde bola určená konkrétna špecifikácia jarmočných stánkov. Stánky počas dní mesta majú za úlohu podporiť kultúrny program, takže nejde o klasický jarmok, ako boli občania zvyknutí. V tomto roku sa situácia skomplikovala tým, že v Martine si z dôvodu referenda presunuli termín jarmoku na rovnaký termín ako boli Dni mesta Vrútky. Vznikla tým kolízia termínov, čo nám značne skomplikovalo prípravu osláv. Program však už bol zmluvne zabezpečený, preto sa vedenie mesta rozhodlo nemeniť termín dní mesta, ktorý bol stanovený takmer rok vopred. Veríme, že v budúcnosti sa vedenia oboch miest dohodnú v termínoch, k spokojnosti všetkých občanov.

J. G.

Voda regulovaného Turca veľké škody nenarobila

Zo zápisnice z mimoriadneho zasadnutia štábu CO Vrútky v auguste 2010 sme vypísali:

Intenzívne zrážky v auguste spôsobili, že sa neprimerane zvýšila hladina rieky Turiec. Primátor mesta zvolal dňa 16. augusta 2010 o 22. hod. mimoriadne zasadnutie štábu CO Vrútky. Členovia štábu sa stretli v priebehu 20 minút. Vodné toky Váh, Turiec, Javorina a Kamenný potok vytvorili v meste mimoriadnu povodňovú aktivitu. Hladina rieky Turiec bola zvýšená na 2,5 m. Primátor mesta mestským rozhlason vyhlásil druhý stupeň povodňovej aktivity a vyzval občanov dodržiavať bezpečnostné opatrenia.

V utorok 17. augusta sa situácia zdramatizovala. V blízkosti budovy MsÚ začala z kanalizácie prerážať voda a zalievala priestranstvo zberného dvora pri mestskom úrade. Hladina rieky Turiec stúpila na 309 cm. Primátor mesta vyhlásil tretí stupeň povodňovej aktivity. Robotníci MsÚ vrecovali piesok. Do protipovodňových zásahov boli zapojení aj členovia DHaZZ Vrútky. Odčerpávali vodu zo zberného dvora a stavali pieskové zábrany. Napoludnie začala voda kulminovať a hladina postupne klesla. Naďalej však pretrvával druhý stupeň povodňovej aktivity. Situácia sa pomerne upokojila až 18. augusta.

Po výdatných dažďoch sa začiatkom septembra situácia zopakovala, aj keď už nie tak dramaticky. Vďaka regulovanému toku rieky Turiec sa vo Vrútkach nezaznamenali veľké škody.

H. P.

DNI MESTA VRÚTKY 2010

19. augusta uplynulo 755 rokov od chvíle, keď kráľ Belo IV. spísal listinu, v ktorej sa prvýkrát spomínajú Vrútky. Je to doteraz najstaršia známa písomná zmienka o Vrútkach. Po nežnej revolúcii v novembri 1989 sa aj na Vrútkach veľa zmenilo. Vďaka skupine odvážnych vrútockých lokálpatriotov ako sú pán Róbert Zacharides, Božena Blahušiaková, Juraj Kaličiak, Jozef Ramšík a Jozef Kováčik, ale aj už nežijúci František Augustín a Silvia Chilová, sa Vrútky roku 1990 odčlenili od Martina a stali sa mestom s vlastným štatútom. Týmto občanom vďačíme, že dnes si môžeme pripomenúť dvadsiate výročie osamostatnenia Vrútok, že Vrútky pred dvadsiatimi rokmi začali písať svoju vlastnú históriu. Tieto významné udalosti sú základným pilierom pre DNI MESTA VRÚTKY 2010.

Dni mesta sa tradične začínajú záhradnou slávnosťou, v ktorej neprofesionálni výtvarníci ZUŠ Martin z Ateliéru Evy Bebčákovej predstavujú svoju tvorbu, tentokrát obohatenú o výstavu drevorezbiel známeho turčianskeho rezbára Jaroslava Cicka z Hornej Štubne. Na vernisáži odzneli príhovory hostiteľky Boženy Blahušiakovej, Evy Bebčákovej, riaditeľky ZUŠ Martin Eriky Fizeľovej a primátora mesta Miroslava Mazúra. V programe sa predstavila hudobno-spevácka skupina Galaband. Krásnymi spevmi a zaujímavou choreografiou každej piesne strhli divákov a dali záhradnej slávnosti a otvoreniu Dní mesta Vrútky neobyčajný punc.

Vo štvrtok 23. septembra sa v priestoroch mestského úradu konala vernisáž dokumentačnej výstavy k 20. výročiu samostatnosti Vrútok. Kurátorka výstavy Irena Patúšová na štrnástich tematických paneloch zdokumentovala novodobú dvadsaťročnú históriu Vrútok, politický a spoločenský život, farnosti, školstvo, kultúru, šport a spoločenské organizácie. Výstava bude dlhodobo umiestnená a verejnosti sprístupnená v spoločných priestoroch mestského úradu.

Po prehliadke dokumentačnej výstavy sa prítomní za klavírneho sprievodu Evy Šmalovej premiestnili do sobášnej siene, kde bola otvorená výstava obrazov Vrútočana Petra Maruňáka pri príležitosti jeho nedožitých 55 rokov. Kurátorka výstavy, autorova sestra pani Anna Olahová vo svojom príhovore okrem iného povedala: „Sme radi, že po piatich rokoch môžeme vo Vrútkach predstaviť výtvarnú tvorbu Petra Maruňáka, ktorý vo Vrútkach žil a tvoril posledných desať rokov svojho života. Jeho autorská výstava, ktorá sa konala pri príležitosti jeho nedožitých 50. narodenín v SNM v Martine bola nazvaná „cesta osamelého pútnika“. Bolo to opodstatnené, pretože sa dá povedať, že Peter Maruňák bol vo svojej tvorbe osamotený, ponímaný nie ako výtvarný umelec, ale skôr ako pedagóg. Tak je verejnosti po dlhých rokoch najznámejší...“

V piatok predpoludním sa v sobášnej sieni konalo slávnostné rokovanie mestského zastupiteľstva. Hlavným bodom programu bolo ocenenie významných osobností mesta Vrútky. V tomto roku si z rúk primátora mesta Ing. Miroslava Mazúra prevzali ocenenie osobnosti, ktoré sa zaslúžili o to, že mesto Vrútky už dvadsať rokov môže písať svoju vlastnú históriu.

V kultúrnom programe sa predstavilo Duo evergreen – Igor Bázlik a Monika Stanislavová. Celým programom sprevádzala a úvodnú i záverečnú báseň predniesla Zuzana Kramárová.

V piatok bolo rušno aj v pešej zóne. Už ráno sa stavali stánky s občerstvením. Bohatý kultúrny program zabával prítomných od rána do neskorého večera. Predpoludním sa predstavili s programom deti materských a základných škôl. Disko tance ukázali deti z CVC Domino. Popoludňajší program

otvorili piesne speváckej skupiny Klubu dôchodcov Vrútočanka. Predstavili sa Turčianske mažoretky pod vedením Mgr. Miriam Kerčíkovej. Tanec Michaela Jacksona predviedla Nikolka Minári-

ková. Ďalej v programe pokračovala tanečná škola Tandži. Historické bojové umenia priniesli členovia Shš Taurus Ater. Deti folklórneho súboru Turiec pri Juniorklube Martin tancami v krojoch a veselými piesňami roztancovali pešiu zónu. Ako vždy veselú náladu podporil aj Jozef Stankovič hrou na fujare a

slovenskými ľudovými piesňami. Po prestávke prítomných zabával Peter Piatko, dievčenská skupina LUNA, hudobné skupiny KYSUCKÝ PRAMEŇ, JADA a záver programu patril vrútockej skupine MIX BAND.

V sobotu večer sa v rímskokatolíckom Kostole sv. Jána Krstiteľa konala svätá omša s požehnaním mestu Vrútky. Mesto je spoločenstvo občanov. Pre človeka sa začína nový deň vtedy, keď

v inom človeku spozná brata. Odkazy pre Vrútočanov: Neprepadnime do pekla priepasti vlastného egoizmu. Spoznajte vo svojom spoluobčanovi človeka a brata. Pomáhajme si navzájom.

Po svätej omši sa konal koncert hudobného zoskupenia Missio. Koncert sa začal piesňou „Ó kostelíčku“ – každá obec má svoj kostol, v ňom oltár, od ktorého sa obci i občanom dostáva požehnanie... Pokračovalo sa gregoriánskymi skladbami z 11. storočia. Zaujala nás myšlienka jednej dánskej ľudovej piesne, kde sa hovorí – pokiaľ siaha zvuk kostolného zvona, potiaľ sú polia, úroda i zvieratá chránené... Na záver koncertu dekan farnosti mons. Jozef Petráš poďakoval účinkujúcim slovami: „Slovo povzbudzuje, spev dvíha. Keď človek spieva, akoby sa dvakrát modlil...“

V nedeľu predpoludním sa konali slávnostné služby Božie v Evanjelickom kostole Dr. Martina Luthera. Aj tu sa prítomným prihovril primátor mesta Ing. Miroslav Mazúr. Vo svojom príhovore potvrdil slová farára Jána Horáka – v dvoch kostoloch môžu nájsť Vrútočania svoje útočisko. Žiadna veda ani umenie nemôžu nahradiť náboženstvo...

Helena Pullmannová

DNI MESTA VRÚTKY 2010

V OBRAZOCH

Dni mesta sa začali záhradnou slávnosťou

Za mesto Martin odovzdal Vrútkam pamätný list poslanec MsZ Martin Ing. Milan Markovič

PodĎakovanie za kultúrny program Igorovi Bázlikovi a Monike Stanislavovej

Divadelnú scénu o rode Ruttkayovcov predstavil súbor DIADÉM

Cenu primátora mesta Vrútky dostala aj PhDr. Zora Mintalová-Zubercová

Za ocenených sa poďakoval ThDr. Ján Ďurica SJ, PhD.

Po službách Božích

Róbert Zacharides ocenený Cenou mesta Vrútky

Kroniku Vrútok za rok 2007 odovzdal do rúk primátora mesta Ing. Miroslav Skalický

Takto sa predstavili chlapci a dievčatá zo ZŠ s MŠ na Ul. M. R. Štefánika

Dni mesta na pešej zóne otvoril Mgr. Juraj Gorilák a program uvádzala Mgr. Miriam Kerdíková

Z vystúpenia ZUŠ F. K. Vrútky

Martico New Age – CVČ Domino

Súbor Shš Taurus Ater

Škôlkari z MŠ na Ul. Cyrila a Metoda

Deti z MŠ na Ul. fr. partizánov

Peter Piatko vo svojom programe

Žiaci zo ZŠ Hany Zelinovej

Deti zo ZŠ s MŠ na Ul. M. R. Štefánika

Obecenstvo ocenilo vystúpenie žiačky vrútockej ZŠ

Folklorný súbor Turiec pri Juniorklube v Martine

OSOBNOSTI OCENENÉ ROKU 2010

PRI PRÍLEŽITOSTI 75. VÝROČIA PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY O VRÚTKACH
A 20. VÝROČIA ZNOVUOSAMOSTATNENIA VRÚTOK

CENA MESTA VRÚTKY – IN MEMORIAM

* František Augustín

František Augustín, sa narodil a žil vo Vrútkach. Angažoval sa v spoločenských organizáciách a spoločenskom živote v meste. Po nežnej revolúcii sa zapojil do práce v komisii pre osamostatnenie Vrútok, kde pracoval ako predseda. Pochovaný je na vrútockom cintoríne.

CENA MESTA VRÚTKY

* Božena Blahušiaková

Narodila sa vo Vrútkach, kde absolvovala základné aj stredoškolské vzdelanie. Po nežnej revolúcii sa angažovala s ostatnými členmi za osamostatnenie Vrútok. V samostatných Vrútkach sa stala poslankyňou MsZ a predsedníčkou komisie kultúry a školstva. Založila profesionálnu kultúrnu organizáciu – Kultúrne centrum Vrútky, redakciu časopisu Vrútočan, zaslúžila sa o zriadenie Mestskej knižnice Hany Zelinovej delimitáciou od Turčianskej knižnice. Božena Blahušiaková sa svojím aktívnym angažovaním zaslúžila o to, že môžeme rozvíjať spoločenský a kultúrny život a budovať na dlhodobých tradíciách samostatných kultúrnych Vrútok.

* Róbert Zacharides

Róbert Zacharides sa narodil roku 1924 vo Vrútkach v známej železničiarkej rodine. Po roku 1989 sa zapojil do akcie osamostatnenia Vrútok od Martina. Aktívne sa podieľal na podpisovej akcii za osamostatnenie. Pripravoval prvé slobodné voľby vo Vrútkach. Bol prvým viceprimátorom mesta Vrútky. Žije uprostred svojej rodiny, stále sa živo zaujíma o spoločenský život vo Vrútkach, rovnako aj jeho potomkovia.

CENA PRIMÁTORA MESTA VRÚTKY IN MEMORIAM

* MVDr. Jozef Duchaj

Doktor Duchaj pochádza z Martina-Záturčia. Po štúdiu na Vysokej škole zemiedelskej v Brne pôsobil ako odborný asistent na Vysokej škole veterinárnej v Košiciach, neskôr ako zverolekár v Žiline, ako okresný epizootológ v Martine a ako krajský epizootológ v Banskej Bystrici. Špecializoval sa na veterinárnu starostlivosť. Dostal mnohé vyznamenania z od-

boru veterinárstva a kynológie. Pochovaný je vo Vrútkach.

Mgr. Peter Maruňák

Peter Maruňák pochádza z Martina. Strednú umeleckú školu absolvoval v Kremnici a roku 1985 ukončil štúdium na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici. V rokoch 1993 až 2000 bol učiteľom v ZUŠ F. K. vo Vrútkach. Od roku 2000 bol výtvarníkom v slobodnom povolaní. Svoju umeleckú tvorbu zameriaval na stvárňovanie malebných kútov Slovenska, Turca aj Vrútok. Práve Vrútkam venoval veľkú časť svojej maliarskej tvorby.

CENA PRIMÁTORA MESTA VRÚTKY

* PhDr. Zora Mintalová-Zubercová

Doktorka Zora Mintalová pochádza z Martina, v súčasnosti žije vo Vrútkach. Je významná slovenská etnografka, historička a muzeologička, spisovateľka. Popredná slovenská odborníčka na materiálnu kultúru, kulinárske tradície a históriu Červeného kríža na Slovensku. Spolupracuje so školami, s pedagógmi a literátmi, najmä v oblasti vydávanej literatúry. Spolupracuje s Mestskou knižnicou Hany Zelinovej. Ako jediná Slovenka je členkou Medzinárodného európskeho inštitútu „História kultúry stravovania“.

* ThDr. Ján Ďurica SJ, PhD.

Doktor Ján Ďurica pochádza z Hriňovej. Teologickú fakultu absolvoval v Bratislave. Ako kaplán pôsobil na Vrútkach a v Krupine. V rokoch 1980 až 1990 bol správcom farnosti vo Vrútkach. Roku 1992 získal licenciát na Pápežskej teologickej fakulte vo Varšave. Od roku 1997 pôsobí na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity ako vysokoškolský pedagóg, vedúci Katedry pastorálnej teológie, liturgiky a kanonického práva. Vo Vrútkach pôsobil 10 rokov a stal sa obľúbeným kňazom – ľudomilom. Zrekonštruoval tzv. vilu Chrenkovcov na súčasný farský úrad. Napriek prenasledovaniu počas totalitného režimu rozvíjal bohatú duchovnú a kultúrnu činnosť vo vrútockej farnosti.

* Mgr. Ivan Hajko

Mgr. Ivan Hajko pochádza z Vrútok. Základnú školu a stredoškolské vzdelanie ukončil vo Vrútkach, ďalej pokračoval na PdF UK Trnava. Ako učiteľ telesnej výchovy začal svoju učiteľskú dráhu vo Vrútkach na základnej škole, kde pôsobil aj ako riaditeľ školy 16 rokov. Angažoval sa aj v komisiách pre prácu s mládežou. Po osamostatnení Vrútok sa stal poslancom MsZ. Je spoluautorom publikácie prof. Sýkora z FTVŠ „Fyzická zdatnosť detí základných a stredných škôl“.

SCHVÁLENÉ MESTSKÝM ZASTUPITELSTVOM VRÚTKY 31. 8. 2010

PAMÄTNÝ LIST MESTA VRÚTKY

* Ing. Mgr. Jozef Ramšík

Narodil sa v Skalitom, okres Čadca. Základnú a meštiansku školu vychodil vo Vrútkach, vyššiu priemyselnú školu elektrotechnickú vyštudoval v Bratislave. Vysokú školu dopravnú v Žiline a štúdium teológie UK v Bratislave. Pracoval vo viacerých zamestnaniach. Vo verejnom a politickom dianí sa angažoval pri projektovaní a montáži elektrického vykurovania a elektrického osvetlenia v Kostole sv. Jána Krstiteľa vo Vrútkach, bol spoluzakladateľom Klubu KDH vo Vrútkach. Angažoval sa pri osamostatnení mesta Vrútky a bol poslancom MsZ.

* prof. PhDr. Mária Nemčeková, CsC.

Profesorka Nemčeková, rod. Pfeilmayerová pochádza z Vrútok. Pôsobila ako odborná asistentka a docentka na Jesseniovej lekárskej fakulte UK v Martine. Bola garantom viacerých študijných odborov. Neskôr pôsobila na Prešovskej univerzite a v súčasnosti pôsobí na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. Je autorkou a spoluautorkou viacerých odborných publikácií.

* Silvia Chilová

Narodila sa vo Vrútkach. V Nových Zámkoch absolvovala obchodnú školu a po svadbe v roku 1959 sa presťahovala späť do Vrútok. Angažovala sa v mnohých spoločenských organizáciách vo Vrútkach, v klube záhradkárov a v klube zdravotne postihnutých. Angažovala sa pri podpisovej akcii za osamostatnenie Vrútok a neskôr bola aj členkou organizačného výboru za osamostatnenie Vrútok. Zomrela v roku 2005 a je pochovaná na vrútockom cintoríne.

* Milan Petržel

Milan Petržel pochádza z Martina. Bol najdlhšie pôsobiacim redaktorom v redakcii Vrútočan – 1993 až 2004. Ako redaktor sa podieľal na dokumentácii vrútockej histórie. Cez časopis Vrútočan prinášal občanom aktuálne informácie o dianí v meste, čím upevňoval lokalpatriotický vzťah občanov k mestu. Počas pôsobenia redaktorov Milana Petržela a Boženy Simonidesovej redakcia Vrútočan bola ocenená prvou cenou regionálnych periodík Filozofickou fakultou Univerzity Komenského, Katedrou žurnalistiky ako jeden z najlepších časopisov na Slovensku.

* Jozef Kováčik

Jozef Kováčik sa narodil v Necpaloch, v súčasnosti žije vo Vrútkach. V roku 1989 sa angažoval v Strane zelených a spoločne s ďalšími organizoval podpisovú akciu na osamostatnenie sa Vrútok od Martina. V prvých voľbách kandidoval na poslanca do mestského zastupiteľstva, ktorým bol aj v druhom volebnom období do roku 1998. Počas tohto obdobia aktívne prispieval k rozvoju mesta Vrútky

* Ing. Juraj Kaličiak

Pochádza z Vrútok, kde žije doposiaľ. Základnú školu a stredné odborné učilište absolvoval vo Vrútkach. Pokračoval na Vysokej škole dopravnej v Žiline. Po skončení odboru strojárskaja technológia pôsobil ako konštruktér v ZŤS Martin. V rokoch 1990 až 1992 pracoval ako profesionálny politik Demokratickej strany. Od roku 1994 je podnikateľom v stavebníctve. Bol poslancom mestského zastupiteľstva. Po vytvorení výboru za osamostatnenie Vrútok sa Juraj Kaličiak angažoval za samostatnosť Vrútok a pri vydávaní prvých čísel časopisu Vrútočan, ktoré vtedy financovala Demokratická strana.

ĎAKOVNÝ LIST

* prof. PhDr. Jozef Novák, DrSc.

Narodil sa v roku 1930 vo Vrútkach, kde navštevoval ľudovú školu. Študoval na rehoľnom slovenskom gymnáziu piaristov v Trenčíne a na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Od roku 1954 pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na FF UK v Bratislave v odbore archívniectvo. Od roku 1974 je členom Medzinárodnej heraldickej spoločnosti, podpredsedom Heraldickej komisie pri Ministerstve vnútra SR. Pôsobil ako vedúci odboru archívniectva, bol členom Vedeckej rady FF UK. Profesor Novák je od roku 1995 čestným občanom mesta Vrútky.

* Branislav Mažgút

Narodil sa v roku 1977 v Martine. Žije vo Vrútkach. Od detstva lyžoval a zúčastňoval sa na lyžiarskych pretekoch ako člen Lyžiarskeho klubu TJ ZŤS Martin. V slovenských súťažiach obsadzoval popredné umiestnenia. Venoval sa trénovaniu mládeže a pôsobil aj ako navádzač telesne a zrakovo postihnutých. Je šéftrenerom slovenských lyžiarov – paraolympionikov. Na X. paraolympiáde vo Vancouveri 2010 Slovensko získalo v lyžiarskych zjazdových disciplínach 11 medailí – 6 zlatých, 2 strieborné a 3 bronzové. V súčasnosti sa slovenskí paraolympionici pod vedením Branislava Mažgúta pripravujú na paraolympiádu v Soči, ktorá bude v roku 2014.

ODHALENIE PAMÄTNEJ TABULE NA BÝVALEJ SYNAGÓGE

Významnou udalosťou Dní mesta Vrútky 2010 bolo odhalenie pamätnej tabule na budove bývalej synagógy – terajšej kultúrnej sály Kriváň za prítomnosti vedenia mesta Vrútky, predsedu Židovskej náboženskej obce v Žiline Ing. Pavla Frankla, autora myšlienky vytvoriť pamätnú tabuľu – Ing. Júliusa Kordu a širokej verejnosti.

Slávnostným aktom odhalenia pamätnej tabule sme si pripomenuli dve udalosti: sto rokov od postavenia bývalej židovskej synagógy a deportáciu židovských spoluobčanov do koncentračných táborov.

Zalistujme v histórii, ktorú podrobne popisuje PhDr. Jana Slameňová, a pripomeňme si tieto udalosti podrobnejšie.

Nevie sa presne, kedy do Vrútok prišli prvé židovské rodiny. V dobových dokumentoch nachádzame, že roku 1809 žilo na Dolných Vrútkach šesť židovských rodín. Prvé správy o väčšom počte židovských rodín vo Vrútkach sú z obdobia okolo roku 1830. Podľa štatistických údajov z roku 1929 bola Židovská náboženská obec vo Vrútkach založená roku 1875 ako filiálka náboženskej obce v Turčianskom Sv. Martine. Samostatnou náboženskou obcou sa stala roku 1903. Schválilo ju i ministerstvo kultúry a výučby neskôr aj referát ministerstva školstva a národnej osvety.

Pôvodná synagóga Foto: Archív A.B.

Prvým predsedom náboženskej obce sa stal významný Vrútočan Ignác Lang. Vrútockú židovskú náboženskú obec viedol prakticky 45 rokov nepretržite, a to v rokoch 1891 až 1936. Za roky pôsobenia vo funkcii všestranne organizoval život obce a veľkou mierou sa zaslúžil o výstavbu synagógy. Daroval na ňu nielen pozemok, ale i značný finančný obnos. Veľa času obetoval pri organizačných prácach okolo stavby. Ďalšie financovanie stavby synagógy bolo zabezpečené z peňažných darov

a odpredaja sedadiel pre 500 veriacich. Neogickú synagógu postavil stavitel Stanislav Zachar, ktorý bol zároveň aj projektantom stavby. Dokončená bola roku 1910. Pripomíname si teda sté výročie jej postavenia.

Významnou udalosťou rokov 1925 až 1929 bola výstavba židovského kultúrneho domu nazývaného Základinný dom Kataríny a Jakuba Hertzovcov. O výstavbu sa zaslúžil svojím veľkorysým peňažným darom Jozef Hertz. V divadelnej sále na druhom poschodí sa uskutočňovali prednášky, plesy, zábavy, koncerty a hlavne sa tam hralo divadlo. V kultúrnom dome sa nachádzal aj byt pre kantora, miestnosť či trieda, kde sa deti učili základy náboženstva. Na prízemí bol byt domovníka, ktorý sa staral aj o údržbu synagógy, ďalej rituálny kúpeľ a verejné kúpele.

V auguste 1925 žiadal Ignác Lang Okresný úrad o povolenie zriadiť prvý parný a vaňový kúpeľ určený pre verejnosť v novo vybudovanej budove na tento účel. Keďže lekár konštatoval, že je „hygiena vyhovujúca a zariadenie vkusné“, v januári 1925 bolo povolenie vydané. Služby kúpeľa využívali Vrútočania celé roky, veď suplovali kúpeľne, ktoré neboli bežným vybavením domácností.

Koncom 30. rokov sa napätá spoločenská situácia vyostrovala. V čase slovenskej autonómie bola židovská otázka „riešená“ živelne, za slovenského štátu ju „riešili“ zákony, nariadenia a vyhlášky. Tieto obmedzujúce opatrenie postupne zakazovali vykonávať prax židovským lekárom, právnikom, žurnalistom, umelcom a štátnym zamestnancom. Pre nedostatok „arjcov“ hlavne medzi lekármi, boli udeľované výnimky. Na živnostníkov, obchodníkov a iných podnikateľov sa vzťahovala arizácia. V rokoch 1939 až 1941 okrem strát hospodárskych práv stratili Židia i občianske práva (označovanie židovských obchodov, vylúčenie židovských študentov z vysokých, stredných a odborných škôl). Keď už nemohli chodiť židovské deti do zmiešaných tried, boli im stavebne upravené dve miestnosti v židovskom kultúrnom dome. Od septembra 1941 sa protižidovské opatrenia zostrili. Židia nesmeli nakupovať pre desiatou hodinou, nesmeli navštevovať kiná, divadlá, parky, kaviarne, reštaurácie, nesmeli sa zhromažďovať ani prechádzať na verejných miestach,

museli postupne odovzdať kožušiny, bicykle, rádiá, telefóny, ale i vodičské preukazy, rybárske povolenia... Podľa pamätníkov najponižujúcejšou bola povinnosť nosiť Dávidovu hviezdu.

Prvé transporty Židov sa začali uskutočňovať v marci 1942. Odštartovala tak najtragickejšia kapitola v dejinách ľudstva. Postihla 60 000 Židov z územia vtedajšieho Slovenska a neobišla ani Vrútky. Príbeh každého Žida, toho, čo zahynul v táboroch smrti alebo v horách, ale i toho, ktorý prežil, je poznačený strachom, bolesťou utrpením a hrôzou. Mnohí z tých, čo prežili, nevládzu a nechcú o prežitom hovoriť.

Vrútockí Židia, ktorí prežili holokaust, odišli bývať mimo Vrútok alebo opustili republiku. Niektorí odišli v rokoch 1946 až 1949 do Palestíny, (Izraela) alebo do zámoria. Na Vrútkach zostalo bývať len niekoľko rodín. Všetky sa postupne vytratili. Posledná občianka židovskej národnosti – pani Irma Lakošová – nás opustila na jar tohto roku vo veku 90 rokov.

Kultúrna sála Kriváň

Vrútocká synagóga slúžila asi do roku 1940. V ďalších rokoch objekt synagógy chátral – až do päťdesiatych rokov, keď sa tu zriadil internát pre železničiarov. Po výstavbe železničiarov učilišťa zostal objekt opustený a postupne podliehal devastácii. Až v sedemdesiatych rokoch sa vykonala komplexná rekonštrukcia objektu bývalej synagógy a spolu s prístavbou slúžila ako reštaurácia. Po osamostatnení Vrútok sa z bývalej synagógy stal kultúrny stánok – Kultúrna sála Kriváň, ktorá plní nezastupiteľnú kultúrnu funkciu občanom Vrútok a turčianskeho regiónu.

Aby spomienka na sté výročie postavenia synagógy zostala trvalá, pri oslave výročia bola odhalená pamätná tabuľa ako spomienka na deportáciu vrútockých židovských spoluobčanov do koncentračných táborov.

Podnetom na vytvorenie pamätnej tabule bol list Ing. Júliusa Kordu, pamätníka na deportáciu židovských spoluobčanov do koncentračných táborov. Z listu vyberáme: ... bol som svedkom deportácie našich židovských spoluobčanov do nemeckých koncentračných táborov na území Poľska. Bolo to v marci 1942. Mal som vtedy 17 rokov. Nik z nich sa viac nevrátil, o čom pravda vtedy nemali ani tušenia. Pamätám sa ako jedna z deportovaných – pani Neumannová, manželka miestneho pekára, poznamenala: „Však my ideme iba na výlet.“ Mala na mysli to isté čo aj ja. Že totiž Nemci vojnu prehrajú a všetci deportovaní sa vrátia späť. Že išli na smrť, to vtedy nik nevedel. Aké len muselo byť ich zdesenie, keď už boli v koncentráku a pochopili, čo ich čaká. Ich hrôza sa vymyká našej predstave. Najmä u tých mladých, čo mali pred sebou ešte celý život. Boli medzi nimi mnohí moji vrstovníci, ale aj spolužiaci.

Zhromaždili ich v blízkosti železnej brány medzi železničnou stanicou a budovou vtedajšej pošty, cez ktorú sa vchádzalo na koľajisko. Tadiaľ opustili naposledy svoje Vrútky, pre mnohých

z nich rodné mesto, a nastúpili do dobytých vagónov. Nechali tu prakticky všetko. Majetok i spomienky. Majetok neskôr šiel do dražieb alebo priamo do rúk tzv. arizátorov, čo boli občania hlásiaci sa ku kresťanstvu.

Nazdávam sa, že je morálnou povinnosťou predstaviteľov nášho mesta zabezpečiť na našich židovských spoluobčanov trvalú pamiatku...“

Výrobu a umiestnenie pamätnej tabule na pamiatku deportovaných vrútockým židovským obyvateľom v roku 1942 s termínom realizácie: september 2010 – Dni mesta schválili poslanci MsZ na rokovaní dňa 16. 6. 2009 uznesením č. 6/2009, bod J/49.

Prednosta MsÚ Ing. Ján Mlynár dal úlohu vypracovať grafické návrhy pamätnej tabule záujemkyni o pracovné miesto v odbore kultúry Kataríne Lahutovej. Predložila niekoľko návrhov, niekoľko riešení. Po viacerých konzultáciách sa vybral jeden návrh a zároveň aj umiestnenie na budove súčasného Kriváňa.

Pamätnú tabuľu tvorí poloplastika z polyesterlaminátu, ktorý je povrchovo upravený pobronzovaním. Symbolika prvkov na pamätnej tabuli: **korene** – myšlienky ľudí a zážitky (emócie) z deportácií, ktoré sú v ľuďoch do smrti zakorenené. **Kmeň stromu** – symbolika tela, konkrétne nemeckých vojakov, ktorí si prišli po židovských obyvateľov. **Konáre** – ruky Nemcov. Oni mali vládu nad životmi deportovaných Židov, ktorých držali pevne v hrsti. **Jadro (guľa z ostnatého drôtu)** – je celok, zhuk všetkých židovských osudov, s obmedzeným prístupom k životu. Boli zadržávaní rukami (konármi) nemeckých vojsk. **Ostnatý drôt** – obmedzenie v koncentračných táboroch. Autorkou návrhu je **Katarína Lahutová**, pracovníčka odboru kultúry MsÚ Vrútky

Autori pamätnej tabule Katarína Lahutová a Dalibor Vávra

Ing. Július Korda a Ing. Pavel Frankl

a absolventka Školy užitočného výtvarníctva v Kremnici. Pamätnú tabuľu zhotovil a na budovu umiestnil **Dalibor Vávra**. Celý projekt finančne zabezpečilo mesto Vrútky

Bývalá učiteľka meštianskej školy pani Alžbeta Bürgerová nám pri tejto príležitosti napísala: „... Bývalá synagóga pôvodnému účelu už slúžiť nemôže, lebo tých, ktorým bola určená, na Vrútkach už niet. Mňa osobne viažu k synagóge spomienky z detstva a ranej mladosti. Náš rodičovský dom na Judíkovej ulici stál v bezprostrednej blízkosti synagógy. Len pár metrov cez ulicu. Bola som vtedy svedkom pekných aj smutných

Slávnostný akt otvoril Chrámový spevokol sv. Jána Krstiteľa

Výstava židovskej kultúry

udalostí, ktoré sa okolo synagógy diali.

Do synagógy sa vchádzalo širokým schodiskom zo západnej strany. K synagóge patrili rozsiahly dvor a či záhrada, v ktorej boli vysadené mimoriadne vysoké kríky šípových ruží. Keď sa neskôr dvor oplotil, vysadilo sa popri plote veľa jasmínových kríkov. Keď zakvitli, šířila sa od synagógy po Judíkovej ulici príjemná vôňa. Záhrada synagógy bola obľúbeným miestom hier, najmä naháňáčiek a schovávačiek detí z Judíkovej, aj blízkych ulíc.

V období, keď sa začalo prenasledovanie Židov, nesmeli židovské deti navštevovať školy so žiakmi iných vierovyznaní. V jednej miestnosti sa tu preto zriadila trieda pre židovské deti. Okná triedy boli obrátené k nášmu dvoru. Boli často otvorené, a tak sme niekedy mohli počuť priebeh vyučovania. Pred začatím, ale aj po jeho skončení sa pravidelne spievala pieseň. Vždy tá istá. Deti ju spievali v nemeckej reči. Mala krásnu melódiu a smutný text. Nostalgický obsah piesne spomínal krajinu s cédrami, krajinu, v ktorej odpočíva popol predkov. Ich spev znel vrúcne, lebo zaiste vychádzal z túžby po vlasti, ktorú by mohli považovať za svoju a v ktorej by sa cítili v bezpečí. Keď narastal holokaust a židovské rodiny boli odvedené do koncentračných táborov, škola prestala existovať. Na to vzorné vyučovanie a správanie detí dodnes nemôžem zabudnúť.

Nad Európou sa rýchle zbíjali čierne mraky, ktoré neveštili nič dobrého. Keď sme sa jednej marcovej noci zobudili a uvideli synagógu so záhradou, nechceli sme veriť vlastným očiam – toľké pustošenie. Brány záhrady boli násilne vytrhnuté z pántov, okná porozbija-

né, všade okolo kopy skla. Medzi nimi ležali aj kúsky porozbíjaných mramorových tabúl, ktoré boli pôvodne pripevnené na priečelí synagógy a zďaleka boli viditeľné. Bolo na nich vyryté a zlatým písmom napísané: MOJŽIŠOVE ZÁKONY – DESATORO BOŽÍCH PRIKÁZANÍ. " Toľko spomienka.

Spustošená a zohyzená synagóga dlho chátrala. Svojmu účelu, pre ktorý bola postavená už nemohla slúžiť. Ved' ani nemala komu. Vrátila sa do nej kultúra, ktorá obohacuje občanov mesta. A kam sa podeli tí malí žiaci, ktorí tak pekne spievali o krajine svojich predkov? Možno sa niektorým podarilo zavčas sa do tej krajiny dostať. Žiaľ, skutočnosť je taká, že popol väčšiny z nich je roztrúsený na mnohých smutných miestach Európy.

Je chvályhodné, že Mestské zastupiteľstvo vo Vrútkach sa rozhodlo umiestniť na bývalú synagógu pamätnú tabuľu. Bude občanom pripomínať, že budova bola postavená pred sto rokmi, že roku 1942 boli z Vrútok deportovaní

židovskí občania a v koncentračných táboroch našli svoju smrť.

Pamätná tabuľa musí byť terajšej aj budúcim generáciám na výstrahu, že časy, v ktorých bola ľudská dôstojnosť tak hlboko pošliapaná, sa už nikdy nesmú opakovať.

Pamätnú tabuľu odhalil primátor mesta Ing. Miroslav Mazúr. Po slávnostnom akte sa prítomní presunuli do Kultúrnej sály Kriváň, kde vedúci odboru kultúry Mgr. Juraj Gorilák otvoril výstavu židovskej kultúry, zapožičanú z Múzea židovskej kultúry – SNM Bratislava. Kurátorkou výstavy je Katarína Lahutová.

Dlhý pás bieleho plátna ako cesta utrpenia, s Dávidovou hviezdou, zapálenými sviečkami a okolo stojacimi tmavými panelmi veľmi silným dojmom zapôsobili na účastníkov vernisáže výstavy. Emócie doplnili piesne chrámového spevokolu sv. Jána Krstiteľa.

Mesto Vrútky si dôstojne pripomenulo sté výročie postavenia synagógy a utrpenie vrútockých židovských občanov.

Helena Pullmannová

MAJSTROVSKÝ FUTBAL

28. 8. Vrútky – Oravské Veselé 1 : 2 (0 : 1)

Góly: **Gorgosz – Kubáni, Uhor**

Zostava: **Hübner, Botoš, Tabaček/Knapík, Prjevara, Kmet', Letrik, P. Vlček, Zeman, Gorgosz, Volek/T. Vlček/Korbel'/Tomčík'**

Stretnutie mužstiev, ktoré mali v kolónke prehiev nulu začali lepšie domáci a už v úvode po prihrávke Gorgosza strelal nepresne Korbel'. Hra sa väčšinou prelievala medzi šestnástkami a až po dlhšej dobe opäť pohrozili domáci, ale strelu P. Vlčeka hosťujúci gólmán vyrazil pred Voleka, ale jeho dorážka išla tesne vedľa. Domáci síce boli aktívnejší, ale z vedenia sa nakoniec prví tešili hostia, keď v 30. minúte strela Kubániho azda z 30 metrov skončila v sieti domáceho gólmána – 0 : 1. V úvode druhého polčasu najskôr pohrozil domáci Prjevara, po ňom skúšal šťastie Volek, ale v 70. minúte prišiel brejk hostí, ktorý zlikvidoval Hübner. V 81. minúte trafil P. Vlček žrd', ale o chvíľu sa Gorgosz nemýlil a z hranice šestnástky vyrovnal – 1 : 1. Domáci vyvinuli tlak, v 86. minúte netrafil odokrytú bránu Letrik a následný protiútok hostí priniesol pre Lokomotívu hotovú pohromu, keď Uhor bez problémov prešiel až pred bránu domácych a jeho umiestnená strela skončila v sieti domácych – 1 : 2. A tak domáчим nakoniec uletel aj povestný holub z hrste, aj keď prehru si určite nezaslúžili.

5. 9. Oravský Podzámok – Vrútky 1 : 3 (1 : 1)

Góly: **M. Chomek – Gorgosz 2, Volek**

Zostava: **Hübner, Botoš/T. Vlček, Letrik/Kmet', Knapík, Prjevara, Lavrenčík, Zeman, P. Vlček, Volek, Gorgosz, Korbel'/Kasaj**

Vrútočania pod vedením nového trénera Ivana Kramára a ďalšou posilou mužstva Kasaja z Krásna nad Kysocou nezačali dobre, keď už v 1. minúte po skrumáži v ich obrane skóroval domáci Chomek – 1 : 0. Lokomotíva však začala zaberat' naplno a v 18. minúte strelal Korbel' do brvna. V 25. minúte po prihrávke Voleka vyrovnal umiestnenou strelou Gorgosz – 1 : 1. Po prestávke v 51. minúte vybojoval ťažkú loptu Zeman, našiel Kmeťa, ten ju priťukol Gorgoszovi a hostia išli do vedenia – 1 : 2. V 52. minúte strelal Korbel', brankár domácych iba vyrážal pred seba a Volek pečatil zaslúžené víťazstvo hostí – 1 : 3.

11. 9. Vrútky – Trstená 2 : 1 (1 : 0)

Góly: **Gorgosz, Volek – Hvoľka**

Zostava: **Hübner, Tomčík/Kmet', Tabaček/Botoš, Pevala, Prjevara, Volek, Letrik, Zeman, Lavrenčík, Gorgosz, Korbel'/T. Vlček**

Stretnutie začali obidve mužstvá opatrne a prvé strelecké pokusy boli od hostí, ktorí skúšali šťastie zo stredných vzdialeností. Brankár domácych však bol pozorný. Z domácych sa presadzoval hlavne Korbel', ale bez efektu. Až prišla 36. minúta, Korbel' uvoľnil Gorgosza a domáci sa radovali – 1 : 0. Potom dvakrát pohrozil hosťujúci Suroviak, ale gólmán domácych bol vždy na mieste. Druhý polčas začala Lokomotíva tlakom, najskôr Zeman v dobrej pozícii spadol a potom hostia zachraňovali na bránkovej čiare. V 52. minúte však strela Hvoľku zďiaľky prekvapila Hübnera a bolo vyrovnané – 1 : 1. Domáci zvýšili aktivitu a v 76. minúte po prihrávke Gorgosza ich poslal do vedenia Volek – 2 : 1. V nastavenom čase strelu Gelčinského vynikajúcim zákrokom zneškodnil Hübner.

19. 9. Turčianska Štiavnička – Vrútky 4 : 1 (3 : 0)

Góly: **Kostra 3 (1 z pokut. kopu) – Letrik**

Zostava: **Hübner, Prjevara, Letrik, Pevala/Botoš, Knapík/Trebuľa, T. Vlček, Zeman/Korbel', P. Vlček, Volek, Tabaček, Gorgosz**

V derby začali domáci od prvej minúty útočne a už v 7. minúte skóroval k žrdi Kostra – 1 : 0. V 30. minúte pridali druhý gól a zvýšil na 2 : 0 a v 40. minúte po brvne Tomku vymaľoval Vrabec – 3 : 0. Druhý polčas už bolo vidno, že domáci majú nahrané, aj keď po rohu v 51. minúte znížil Letrik na 3 : 1. Bolo viditeľné, že Lokomotíva na viac nemá, a tak výsledok pečatili domáci, keď v úplnom závere premenil prísny pokutový kop strelecky disponovaný Kostra – 4 : 1. Lokomotíva v tomto stretnutí úplne sklamlala a zaslúžene vysoko prehrala!

FUTBAL MLADÝCH

Starší dorast – V. liga sk. B

Vrútky – Oravské Veselé 1 : 0 (1 : 0) Klačan
Palúdzka – Vrútky 1 : 3 (2 : 0) Lejtrich, Klačan, Lacko R.
Vrútky – Likavka 3 : 1 (2 : 0) Lacko R, Jurina, Nosek
Sučany j- Vrútky 2 : 1 (0 : 1) Repáň

Mladší dorast – I. tr. sk. A

Košťany – Vrútky 1 : 3 (0 : 0) Marček 3
Vrútky – Krpeľany 1 : 1 (0 : 0) Váradi
Kľačany – Vrútky 4 : 0 (1 : 0)
Vrútky – Dražkovce 5 : 0 (3 : 0) Klačan 2, Marček, Lejtrich, Dzurňák

Starší žiaci – II. liga sk. Sever

Vrútky – Oravské Veselé 2 : 0 (2 : 0) Doboš, Sabovčík
Rajec – Vrútky 1 : 0 (0 : 0)
Vrútky – Belá (ZA) 0 : 2 (0 : 1)
Vrútky – Trstená 4 : 1 (0 : 1) Doboš 2, Gronka, Bucha
Dlhá nad Oravou – Vrútky 3 : 0 (2 : 0)

Mladší žiaci – II. liga sk. Sever

Vrútky – Oravské Veselé 0 : 3 (0 : 2)
Rajec – Vrútky 8 : 1 (5 : 0) Jančí M.
Vrútky – Belá (ZA) 1 : 1 (0 : 0) Jančí M.
Vrútky – Trstená 0 : 2 (0 : 0)
Dlhá nad Oravou – Vrútky 0 : 0 (0 : 0)

Prípravka – Okres

Vrútky – Fomat Martin 0 : 18 (0 : 8)
Košťany – Vrútky 2 : 0 (1 : 0)
Štiavnička – Vrútky 0 : 1 (0 : 0) Svetlák
Valča – Vrútky – preložené na iný termín
Vrútky – Príbovce 1 : 1 (0 : 0) Kalina
Vrútky – Priekopa – nehrali, hostia vylúčení zo súťaže

Jozef Štípala

UNIVERZITA TRETIEHO VEKU MARTIN OZNÁMENIE O ZAČIATKU VYUČOVANIA

V akademickom roku 2010/2011 bude začiatok vyučovania (prvá prednáška) na UTV v nasledovných termínoch:
ZÁHRADNÍCTVO I. a II. – 19. 10. 2010 o 12.30 hod. (utorok) v OA
ANGLICKÝ JAZYK I. – 11. 10. 2010 o 13.30 hod. (pondelok) v OA
ANGLICKÝ JAZYK II. – 27. 9. 2010 o 13.30 a 16.00 hod. (pondelok) v OA
ANGLICKÝ JAZYK III. – 7. 10. 2010 o 8.00 hod. (štvrtok) v OA
NEMECKÝ JAZYK I. a II. – 4. 10. 2010 o 16.00 hod. (pondelok) v OA
INFORMATIKA I. – 30. 9. 2010 o 13.30 hod. (štvrtok) v OA – len zápis
INFORMATIKA II. – 7. 10. 2010 o 13.30 hod. (štvrtok) v OA – len zápis
INFORMATIKA III. – 30. 10. 2010 o 15.00 hod. (štvrtok) – OA – len zápis
PSYCHOLÓGIA III. – 7. 10. 2010 o 14.30 hod. (štvrtok) – Turč. knižnica
PRÁVO II. – 7. 10. 2010 o 12.30 hod. (štvrtok) – Turčianska knižnica
– Turč. knižnica

Nadstavbové štúdium:

ZÁKLADY ZÁHRADNEJ ARCHITEKTÚRY – 12. 10. 2010 o 12.30 hod. (utorok) v OA
LIEČIVÉ RASTLINY – 12. 10. 2010 o 15.00 hod. (utorok) v OA
ANGLICKÁ KONVERZÁCIA – 11. 10. 2010 o 16.00 hod. (pondelok) v OA
INFORMATIKA V PRAXI – 30. 9. 2010 o 16.00 hod. (štvrtok) v OA
Zápis poslucháčov do jednotlivých odborov je hodinu pred prednáškou.

**MAĽOVANIE FASÁD A BYTOV, STIERKOVANIE,
ZATEPLOVANIE, SADROKARTÓNY. 0918 550 090**

HARMONOGRAM VÝVOZU SEPAROVANÉHO ODPADU

Týždeň	Dátum	Deň	Október			Týždeň	Dátum	Deň	November			Týždeň	Dátum	Deň	December		
			Vrútky						Vrútky						Vrútky		
			RD	BD	BD				RD	BD	BD				RD	BD	BD
			240	1100 L	zvon			240	1100 L	zvon			240	1100 L	zvon		
39	28	Po				44	1	Po				48	28	Po			
	29	Ut					2	Ut					29	Ut			
	30	St					3	St					1	St			
	31	Št					4	Št					2	Št			
	1	Pi	plasty				5	Pi	plasty				3	Pi			
	2	So				6	So				4	So	plasty				
	3	Ne				7	Ne				5	Ne					
40	4	Po				45	8	Po				49	6	Po			
	5	Ut					9	Ut					7	Ut			
	6	St					10	St					8	St			
	7	Št					11	Št					9	Št			
	8	Pi					12	Pi					10	Pi	sklo		
	9	So				13	So				11	So					
	10	Ne				14	Ne				12	Ne					
41	11	Po				46	15	Po				50	13	Po			
	12	Ut					16	Ut					14	Ut			
	13	St					17	St					15	St			
	14	Št					18	Št					16	Št			sklo
	15	Pi	sklo				19	Pi					17	Pi			
	16	So				20	So	plasty			18	So	plasty				
	17	Ne				21	Ne				19	Ne					
42	18	Po				47	22	Po	1			51	20	Po			
	19	Ut					23	Ut	2				21	Ut			
	20	St					24	St	3				22	St			
	21	Št			sklo		25	Št	4	sklo			23	Št			
	22	Pi	plasty				26	Pi	sklo				24	Pi			
	23	So				27	So				25	So					
	24	Ne				28	Ne				26	Ne					
43	25	Po				48	29	Po				52	27	Po			
	26	Ut					30	Ut					28	Ut	plasty		
	27	St					1	St					29	St			
	28	Št					2	Št					30	Št			
	29	Pi					3	Pi					31	Pi			
	30	So				4	So	plasty			1	So					
	31	Ne				5	Ne				2	Ne					

VÝKUP PAPIERA VRÚTKY – ZBERNÉ MIESTO

1. deň – 22. 10. 2010

Parkovisko Švermova 7
Parkovisko Švermova 3
Sv. Cyrila a Metoda 10
Parkovisko - Nábrežná 20
Parkovisko pri Kriváni - Nábrežná 8

2. deň – 23. 10. 2010

Križovatka ul. 1. čsl. brigády a Tajovského ul.
Križovatka ul. M. R. Štefánika a ul. J. Kalinčiaka
Križovatka ul. sv. Cyrila a Metoda s ul. M. R. Št.
Parkovisko 1. čs. Brigády 25
Parkovisko 1. čs. Brigády 13

3. deň – 24. 10. 2010

Parkovisko Nábrežná 1
Parkovisko Nábrežná 7
Parkovisko Nábrežná 15

Časový harmonogram výkupu papiera v bytových domoch upresní firma Brantner Fatra formou oznamov umiestnených na vchodových dverách.

Križovatka ul. Mierová a ul. Sv. Cyrila a Metoda
17.00 – 17.30

Detské ihrisko – Mexiko 17.30 – 18.00

4. deň – 25. 10. 2010

Park - Horná Kružná 15.30 – 16.00
Konečná zastávka MHD – Karvaša a Blahovca
16.00 - 16.30
Križovatka ul. Karvaša a Blahovca s ul. fr. parti-
zánov 16.30 – 17.00
Horná (Letné kúpalisko) 17.00 – 17.30
Križovatka ul. Horná a ul. Močiarna
17.30 – 18.00

Jesenné upratovanie

harmonogram rozmiestnenia veľkokapacitných kontajnerov

od 29. septembra do 1. októbra

Záhradnícka pri trafostanici
Záhradnícka križovatka s Hornou ul.
Lesná križovatka
s Odbojárskou ul.
Mlynská pri Pohostinstve Stefani

od 1. októbra do 4. októbra

Švermova oproti ubytovni Koras
Hájska pri fy Doprastav
Nábrežná 7
Dielenská Kružná park

od 4. októbra do 6. októbra

Sv. Cyrila a Metoda fy Peeg-Korund
M. R. Štefánika križovatka A. Sládkoviča
Kafendova pri DOS
Železničná za kinom

od 6. októbra do 8. októbra

Franc. partizánov oproti Harley clubu
Šafárikova križovatka
s Radlinského ul.
Horná pri pohostinstve Hradisko
Horná križovatka s Ul. A. Hlinku

od 8. októbra do 11. októbra

1. čs. brigády pri zdravotnom
stredisku

Nábrežná 20

Nábrežná 4

Nábrežná 12 pri kotolni

od 11. októbra do 13. októbra

Mokrad' park
Horná Kružná pri fy Omega
Dolná Kružná križovatka
s Bazovou ul.
Dolná Kružná pri železničnom
priestorí

od 13. októbra do 15. októbra

Karvaša a Blahovca konečná MHD č.24
Karvaša a Blahovca križovatka
so Smrekovou ul.
Karvaša a Blahovca pohostinstvo ŠUPA
Karvaša a Blahovca križovatka
s Ul. francúzskych partizánov